

HSS: Sveučilište treba biti ravnopravni partner u izradi novoga Zakona

Ministarstvo znanosti i obrazovanja na čelu s Radovanom Fuchsom najavilo je revolucionarnu reformu sustava znanosti i visokoga obrazovanja u Hrvatskoj tobožnjom izmjenom zakonskih osnova, točnije, donošenjem novoga Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokome obrazovanju. Valja podsjetiti da ovo nije prva Fuchsova inicijativa za pompoznom reformom sustava znanosti i visokoga obrazovanja, a osobito sustava javnih sveučilišta. Naime, tijekom svoga prvoga mandata, od 2009. do 2012. ministar je bezuspješno pokušao nametnuti paket od tri izrazito loše pisana zakona, Zakona o znanosti, Zakona o visokome obrazovanju i Zakona o sveučilištu, gdje je potonji trebao uvesti **potpunu etatizaciju sveučilišta i grubo kršenje Ustavom zajamčene sveučilišne autonomije**. Time je **apolitični bastion hrvatske pameti**, koji je Ustavom osiguran od uplitanja politike, trebao zakonski biti srušen i etatiziran. Zamišljeno je tobožnje Sveučilišno vijeće kao vrhovno tijelo sustava rada na sveučilištu s očitom političkom notom, dok bi senatorima i dekanima bile znatno smanjene ovlasti. Sve je ovo trebalo biti ostvareno pod **manтром transparentnosti**, dok je praktično naličje sasvim drugačije. Naravno, takav potez ministra Fuchsa izazvao je žestoku reakciju tadašnje sveučilišne zajednice, osobito Zagrebačkoga sveučilišta, i njegova je etatizacijska reforma time pala u vodu.

No, premijer Plenković je uskrsnuo staroga HDZ-ova ministra, čovjeka koji je u sustavu znanosti i visokoga obrazovanja od početka svoje akademske i političke karijere. Time ne želimo reći, a niti možemo, da je Fuchs nestručan u svome poslu s obzirom na visoke dužnosti u ministarstvu znanosti. To osobito ne možemo reći kada znamo da je prije desetak godina i sâm pokušao uvući politiku u sustav sveučilišta, čime bi bio zabijen posljednji čavao u lijes neovisnosti od politike u sveučilišnoj zajednici. **Politika i sveučilište ne idu zajedno**. Nikada! Što se događa danas? Ministar Fuchs vrlo lukavo, u vrijeme globalne pandemije koronavirusa, suludih političkih poteza tobožnjega stručnoga korona stožera, pokušava ispod tepiha progurati sasvim novi zakon o znanosti koji bi, navodno, trebao osuvremeniti zastarjelo i objelodaniti već znanu forumu iz ondašnjih Fuchsovih zakona o tzv. programskim ugovorima za sveučilišta. **Tko sastavlja taj zakon, tko čini povjerenstvo za njegovu izradu**, mi dan danas ne znamo. Za 24 provedena i 14 namjeravanih savjetovanja nije naveden sastav povjerenstva ili radne skupine koja sastavlja pojedini akt. To ukazuje da je **rad Ministarstva u 97,4% slučajeva netransparentan**. Mi dan danas **ne znamo tko kroji novi zakon za gotovo milijun ljudi** u ovoj zemlji, ako znamo da imamo gotovo 150 000 studenata, 18 000 nastavnika, 23 000 istraživača i 750 000 ljudskih potencijala u sustavu znanosti i visokoga obrazovanja. U stvaranju novoga zakona postavljamo sljedeća pitanja:

Tko je pitao Sveučilište?

Tko je pitao Nacionalno vijeće za znanost?

Tko je pitao Rektorski zbor?

Tko je pitao Savjet za financiranje znanosti i visokoga obrazovanja?

Zašto Fuchsova garnitura sustavno zaobilazi Sveučilište?

Prema svemu sudeći, očit je cilj novoga zakona: **dezintegracija i uništenje četiri najveća i kontinuiranim djelovanjem najstarija sveučilišta** u Hrvatskoj: u Zagrebu, Osijeku, Rijeci i Splitu. O tomu izravno svjedoči Fuchsova rečenica izrečena u Dnevniku Nove TV 15. listopada 2021. koja glasi: „Možda bi trebalo malo drugačije organizirati Sveučilište.“

Očito uporno treba podsjetiti ministra na članak 68 Ustava, pa ćemo ga ponoviti: „Jamči se autonomija sveučilišta. Sveučilište samostalno odlučuje o svom ustrojstvu i djelovanju, u skladu sa zakonom.“, ali i na susljedni članak 69: „Jamči se sloboda znanstvena, kulturnoga i umjetničkoga stvaralaštva. Država **potiče i pomaže** razvitak znanosti, kulture i

umjetnosti. **Država štiti** znanstvena, kulturna i umjetnička dobra kao **duhovne narodne vrednote**. Jamči se zaštita moralnih i materijalnih prava koja proistječu iz znanstvenoga, kulturnog, umjetničkog, intelektualnog i drugog stvaralaštva.“ Pametnome dosta.

Prije nekoliko dana ispod relevantnih medija vrlo brzo je prošla vijest o ostavci zamjenika glavne urednice hrvatskih sveučilišnih novina *Universitas*, mladoga sociologa i doktora znanosti Ivana Perkova, dugogodišnjega akademskoga novinara, koji se usudio progovoriti o **opasnosti i suludosti novih Fuchsovih reformskih fleksibilizacija**, da bi mu rektor Splitskoga sveučilišta prof. Dragan Ljutić **cenzurirao više tekstova** o nezakonitim zakonskim inicijativama Ministarstva znanosti i obrazovanja. Pitamo se, je li to autonomija sveučilišta? Je li moguće da je splitski rektor intervenirao za ministra Fuchsa? Gdje je tu temeljna etika novinstva i sloboda novinarskoga mišljenja?

Osim toga, Hrvatski sveučilišni sindikat već je ožujku ove godine tražio ostavku ministra Fuchsa zbog **zataškavanja mogućih kriminalnih radnji**, zbog **političkog spletkarenja, diskriminacije i fabriciranja službenih dokumenata**, a vezano za zataškavanje sumnji na kazneno djelo **zloporabe položaja i ovlasti** na Hrvatskom veterinarskom institutu kao i zbog uplitanja u postupak izbora dekana na Fakultetu hrvatskih studija fabriciranjem službenih dokumenata.

Mi iz HSS-a, i naše Sveučilišne organizacije HSS-a, pozivamo Ministarstvo znanosti i obrazovanja da u donošenje novoga zakona o znanosti i visokome **obrazovanju ravnopravno uključi sve relevantne aktere**, a osobito **predstavnike sveučilišne zajednice** koji su očito u ovom procesu ignorirani, a na njih se u **najvećoj kvantitativnoj mjeri** taj zakon odnosi.

Želimo politiku čistih računa u sustavu znanosti i visokoga obrazovanja bez političkih zadiranja u autonomiju sveučilišta!

Ulica kralja Zvonimira 17
10 000 Zagreb

tel: +385 1 4553 627
fax: +385 1 4553 631

javnost@hss.hr
www.hss.hr